

opusdei.org

List Svätého Otca Božiemu ľudu: Spoločne bojovať proti zneužívaniu

V plnom znení prinášame list pápeža Františka, ktorým reagoval dňa 20. augusta 2018 na prípady zneužívania nahromadené v Cirkvi za viacero desiatok rokov.

04.09.2018

«Ak teda trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy» (1 Kor 12,26). Tieto slová sv. Pavla silne zaznievajú v

mojom srdci, keď ešte raz musím konštatovať prežité utrpenie mnohých maloletých z dôvodu zneužívania - sexuálneho, v oblasti moci a svedomia -, spáchaného závažným počtom klerikov a zasvätených osôb. Zločin, ktorý spôsobuje hlboké rany bolesti a nemohúcnosti, hlavne u obetí, ale aj u ich rodinných príslušníkov a v celej spoločnosti, medzi veriacimi aj neveriacimi.

Hľadiac na minulosť, nebude nikdy stačiť to, čo sa robí v prosbe o odpustenie a v úsilí o nápravu spôsobených škôd. Hľadiac do budúcnosti, nebude nikdy zanedbateľné to, čo sa urobí pre oživenie kultúry schopnej zabrániť, aby sa podobné prípady nielen neopakovali, ale aby nenašli ani priestor na ich zakrývanie a pretrvávajúce. Bolesť obetí a ich rodín je aj našou bolesťou, preto je naliehavo potrebné opätovne

zopakovať náš záväzok zaručiť ochranu maloletých i zraniteľných dospelých.

1. Ak trpí jeden úd

V posledných dňoch bola publikovaná správa, v ktorej sa opisuje skúsenosť najmenej tisícky osôb, ktoré boli obeťami zneužívania - sexuálneho, v oblasti moci a svedomia - zo strany kňazov, v priebehu približne 70 rokov. Hoci možno povedať, že väčšina prípadov sa týka minulosti, jednako len s plynúcim časom sme spoznali bolesť mnohých obetí a konštatujeme, že zranenia nikdy nevymiznú a zaväzujú nás mocne odsúdiť tieto ohavné činy, ako aj k tomu, aby sme sústredili sily na vykorenenie tejto kultúry smrti. Zranenia „sa nikdy nepremlčia“.

Bolesť týchto obetí je sťažnosť, ktorá vystupuje do neba, ktorá sa dotýka duše a ktorá po dlhý čas bola

ignorovaná, zakrývaná alebo umlčovaná. Ale jej volanie bolo silnejšie než všetky opatrenia, ktoré to chceli umlčať alebo sa tiež pokúšali niečo vyriešiť opatreniami, ktoré tomu ešte priťažili, upadnúc do spoluviny. Pán toto volanie počul a dal nám opätovne vidieť, na čej strane chce stáť.

Máriina velpieseň sa nemýli, a ako zvuková kulisa, prechádza ďalej dejinami, pretože Pán si pamätá prislúbenie, ktoré dal našim otcom: «Rozptýlil tých, čo v srdci pyšne zmýšľajú. Mocnárov zosadil z trónov a povýšil ponížených. Hladných nakrmil dobrotami a bohatých prepustil naprázdno» (Lk 1,51-53). A pociťujeme zahanbenie keď si uvedomujeme, že náš spôsob života popiera a popiera to, čo vyslovujeme svojimi ústami.

S hanbou a pokáním ako cirkevné spoločenstvo priznávame, že sme

nevedeli byť tam, kde sme mali byť, že sme nereagovali včas rozoznajúc rozsah a závažnosť škôd, ktoré boli spôsobené v toľkých životoch. Zanedbali sme a opustili sme maličkých. Prisvojím si slová vtedy kardinála Ratzingera, keď sa pri krížovej ceste na Veľký piatok 2005 zjednotil s bolestivým krikom mnohých obetí a dôrazne povedal: «Koľko špiny je v Cirkvi, a dokonca aj medzi tými, ktorí by v kňazstve mali patriť úplne Jemu! Koľko pýchy, koľko sebestačnosti! [...] Zrada učeníkov, nehodné prijímanie jeho Tela a jeho Krvi je určite najväčšou bolesťou Vykupiteľa, tou, čo mu prebodáva srdce. Neostáva nám iné ako obrátiť sa na neho s výkrikom z hlbín duše: Kyrie, eleison – Pane, zmiluj sa (porov. Mt 8,25)» (Deviate zastavenie).

2. Trpia spoločne všetky údy

Rozmer a závažnosť udalostí si žiada zaoberať sa touto skutočnosťou na úrovni globálnej i komunitnej. Hoci je dôležité a nevyhnutné na každej ceste obrátenia priznať si, čo sa skutočne stalo, samo o sebe to ale nestačí. Dnes sme ako Boží ľud vyzvaní k tomu, aby sme na seba vzali bolesť našich bratov [a sestier], zranených na tele i duchu. Ak v minulosti bolo formou odpovede zanedbávanie, dnes chceme, aby sa solidárnosť, vo svojom najhlbšom a najnáročnejšom zmysle, stala naším spôsobom ako budovať dejiny súčasnosti i budúcnosti; v životnom priestore, v ktorom by konflikty, napätia a najmä obeť akéhokoľvek typu zneužitia našli k nim vystretú ruku, ktorá ich ochráni a vyslobodí z ich bolesti (porov. Apoštolská exhortácia Evangelii gaudium, 228).

Takáto solidárnosť si od nás ale vzápätí žiada odmietnuť všetko to, čo by mohlo ohroziť integritu

akejkoľvek osoby. Solidárnosť, ktorá si žiada boj proti každému typu korupcie, zvlášť tej duchovnej, „pretože ide o pohodlnú a sebestačnú slepotu, v ktorej sa nakoniec všetko zdá dovolené: podvod, ohováranie, sebestvo a mnohé nepatrné formy sebavzťažnosti, pretože aj «sám satan sa tvári ako anjel svetla» (2 Kor 11,14)“ (Apoštolská exhortácia *Gaudete et exsultate*, 165). Výzva sv. Pavla trpieť spolu s tými, čo trpia, je tým najlepším liekom na akúkoľvek našu snahu opakovať Kainove slová: «Či som ja strážca svojho brata?» (Gn 4,9).

Uvedomujem si úsilie a prácu konanú v rôznych častiach sveta na to, aby sa garantovali a uskutočňovali nevyhnutné kroky, ktoré zaistia a ochránia integritu detí a dospelých v stave zraniteľnosti, ale uvedomujem si aj šírenie „nulovej tolerancie“ a spôsobov ako brať na zodpovednosť tých, ktorí sa

dopúšťajú týchto deliktov alebo ich kryjú. Omeškali sme sa v aplikovaní týchto tak nevyhnutných opatrení a sankcií, no verím, že pomôžu zaručiť vyššiu kultúru ochrany v súčasnosti i do budúca.

Spolu s týmto úsilím je nevyhnutné, aby sa každý pokrstený cítil zapojený do cirkevnej i spoločenskej premeny, ktorú tak veľmi potrebujeme. Takáto premena si vyžaduje konverziu jednotlivcov i spoločenstva a privádza nás k tomu, aby sme hľadeli tým istým smerom, ako to robí Pán. Tak i sv. Ján Pavol II. rád hovorieval: „Ak sme vyšli naozaj zo sústredeného rozjímania o Kristovi, budeme ho musieť vidieť predovšetkým v tvári tých, s ktorými sa on chcel stotožniť“ (Apoštolský list Novo millennio ineunte, 49).

Naučiť sa pozerať tam, kam sa pozeral Pán, byť tam, kde nás chce mať Pán, obrátiť sa v srdci stojac v

jeho prítomnosti. Na tento účel nám pomôžu modlitba a pokánie.

Pozývam celý svätý veriaci Boží ľud k praktizovaniu kajúcnej modlitby a pôstu podľa Pánovho príkazu (Mt 17,21)[1], aby prebudil naše svedomie, našu solidárnosť a naše úsilie o takú kultúru ochrany, ktorá by povedala „už nikdy viac“ každému typu a forme zneužívania.

Je nemožné si predstavovať konverziu v konaní Cirkvi bez aktívnej účasti všetkých členov Božieho ľudu. Ba viac: zakaždým, keď sme sa snažili Boží ľud nahradiť, umlčať, ignorovať, zredukovať na malé elity, dopadli sme tak, že sme vytvorili spoločenstvá, programy, teologické prístupy, spirituality a štruktúry, ktorým chýbajú korene, pamäť, tvár, telo, a nakoniec i život (porov. List putujúcemu Božiemu ľudu v Čile, 31. mája 2018).

To sa jasne prejavuje v pokrivenom spôsobe chápania autority v Cirkvi, veľmi častom v početných spoločenstvách, kde sa v správaní vyskytli prejavy sexuálneho zneužívania, zneužívania moci a svedomia - takým je klerikalizmus - prístup, ktorý „nielen že anuluje osobnosť kresťanov, ale má tiež tendenciu znižovať a podceňovať krstnú milosť, ktorú Duch Svätý vložil do srdca nášmu ľudu“ (List kardinálovi Marcovi Ouelletovi, prezidentovi Pápežskej komisie pre Latinskú Ameriku, 19. marca 2016). Klerikalizmus, podporovaný tak samotnými kňazmi ako aj laikmi, vyvoláva v cirkevnom tele rozpoltenosť, ktorá následne podnecuje a pomáha pretrvávajúť mnohé zlá, ktoré dnes odsudzujeme. Povedať „nie“ zneužívaniu znamená povedať silné „nie“ všetkým formám klerikalizmu.

Stále je dobré si pripomínať, že „Pán v dejinách spásy zachránil ľud. Nejestvuje plná identita bez prináležania k ľudu. Nikto sa teda nespasí sám ako izolovaný jedinec, ale Boh nás priťahuje a berie na vedomie zložitú spleť medziľudských vzťahov, ktoré vznikajú v ľudskej spoločnosti: Boh chcel vstúpiť do ľudovej dynamiky, do dynamiky ľudu“ (Apoštolská exhortácia *Gaudete et exsultate*, 6). Preto, jediný spôsob, ktorý máme, aby sme odpovedali na toto zlo, ktoré poznačilo mnoho životov, je brať to ako úlohu, ktorá sa týka nás všetkých ako Božieho ľudu.

Uvedomovanie si, že sme súčasťou jedného ľudu a spoločných dejín nám umožní, aby sme rozpoznali naše hriechy a chyby z minulosti v otvorenosti na pokánie, ktoré nás dokáže obnoviť z vnútra. Bez aktívnej spoluúčasti všetkých členov Cirkvi, nebude všetko to, čo sa robí

pre vykorenenie kultúry zneužívania z našich spoločenstiev úspešné, aby vytvorilo nevyhnutný dynamizmus na dosiahnutie zdravej a úspešnej premeny.

Kajúci rozmer pôstu a modlitby nám, ako Božiemu ľudu, pomôže postaviť sa pred Pána a našich zranených bratov [a sestry] ako hriešnici, ktorí prosia o odpustenie a milosť hanby i obrátenia. Týmto spôsobom prideme s krokmi, ktoré povedú k dynamikám v súlade s Evanjeliom. Lebo „vždy keď sa snažíme vrátiť k prameňu a obnoviť pôvodnú sviežosť Evanjelia, ukážu sa nové cesty a kreatívne metódy, rôzne vyjadrovacie formy, výrečnejšie symboly, slová naplnené obnoveným významom pre dnešný svet“ (Apoštolská exhortácia *Evangelii gaudium*, 11).

Je nevyhnutné, aby sme ako Cirkev dokázali rozpoznať a s bolesťou a zahanbením odsúdiť ukrutnosti

spáchané zasvätenými osobami, klerikmi, a tiež všetkými tými, ktorých poslaním bolo dávať pozor a chrániť tých najzraniteľnejších. Prosme o odpustenie za naše hriechy i za hriechy iných. Vedomie hriechu nech nám pomáha rozpoznať pochybenia, zločiny a zranenia spôsobené v minulosti a nech nám v súčasnosti umožní byť viac otvorení a odhodlaní na ceste nového obrátenia.

Pokánie a modlitba nám zároveň pomôžu, aby naše oči a naše srdce boli vnímavejšie na utrpenie druhých a aby sme dokázali prekonať baživosť po moci a majetku, ktorá je častokrát koreňom tohoto zla. Kiež pôst a modlitba otvoria naše uši tichej bolesti detí, mladých a hendikepovaných. Nech je to taký pôst, čo v nás vyvolá hlad a smäd po spravodlivosti a prinúti nás kráčať v pravde, podporujúc všetky justičné opatrenia, ktoré budú nevyhnutné.

Nech je to pôst, ktorý nami zatrasie a dovedie nás k nasadeniu sa v pravde a láske so všetkými ľuďmi dobrej vôle i so spoločnosťou vo všeobecnosti, aby sme bojovali proti akémukoľvek druhu sexuálneho zneužívania, zneužívania moci a svedomia.

Takto budeme môcť dať najavo poslanie, ku ktorému sme boli povolani: byť „znakom a nástrojom dôverného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudstva“ (Konštitúcia II. vatikánskeho koncilu, *Lumen gentium*, 1).

«Ak trpí jeden úd, trpia spolu s ním všetky údy», povedal nám sv. Pavol. Postojom modlitby a pokánia budeme môcť, ako jednotlivci i ako spoločnosť, vstúpiť do súladu s touto výzvou, aby medzi nami mohli rásť dary milosrdenstva, spravodlivosti, prevencie a nápravy. Panna Mária vedela stáť pod krížom svojho Syna. Robila to nie hocakým spôsobom, ale

stála pevne na nohách a hneď pri kríži. Tento postoj je vyjadrením celého jej spôsoby života.

Keď zažívame neútechu, ktorú nám spôsobujú tieto rany v Cirkvi, urobíme dobre, keď spolu s Máriou budeme „viac zotrvať na modlitbe“ (porov. Sv. Ignác z Loyoly, Duchovné cvičenia, 319) a snažiť sa tak rásť v láske a vo vernosti k Cirkvi. Ona, ako prvá učeníčka, učí všetkých nás učeníkov, ako sa máme zachovať pred utrpením nevinných, bez vyhýbania sa a bez zbabelosti. Hľadiť na Máriu znamená učiť sa objavovať, kde a ako má stáť učeník Ježiša Krista.

Nech nám Duch Svätý daruje milosť obrátenia a vnútorného pomazania, aby sme zoči-voči týmto zločinom zneužitia mohli vyjadriť našu ľútosť a naše rozhodnutie bojovať s odvahou.

Vatikán, 20. augusta 2018

František

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

[1] „Tento druh (diabolstva) sa nedá vyhnať ináč, iba modlitbou a pôstom“ (Mt 17,21).

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/sk-sk/article/list-svateho-otca-boziemu-ludu-spolocne-bojovat-proti-zneuzivaniu/> (22.03.2026)